

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteet

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteiden luonnosaineistosta saaduista mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteiden luonnosaineisto oli nähtävillä 22.5.–28.6.2019. Luonnosaineisto oli esillä 22.5.–28.6.2019 seuraavissa paikoissa:

- Laajasalon kirjastossa, Yliskylän puistokatu 4 (Kauppakeskus Saari)
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksen esittely- ja keskustelutilaisuus oli Laajasalon kirkolla Laajasalo-päivillä 25.5.2019 klo 10–14, jossa suunnittelijat olivat tavattavissa.

Jäljennökset kaikista suunnitteluperiaatteiden valmisteluajankautana saaduista mielipiteistä ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

Laajasalon itärannan alue esitettiin asemakaavoitushankkeena vuosina 2016–2018, jolloin hankkeesta tehtiin kaksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) 14.3.–8.4.2016 ja 16.4.–7.5.2018, sekä järjestettiin asukastilaisuuksia. Tiivistelmät OAS-vaiheiden mielipiteistä ja kannanotoista on esitetty Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteiden lähtötiedoissa. Alueen laajuus ja luonne huomioiden päädyttiin valmistamaan Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteet, jotka määrittelevät alueen maankäytön tulevaisuuden suuntaviivoja. Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteissa esitellään myös alueita, joiden kehittäminen vaatii asemakaavamuutoksen. Asemakaavoituksen tullessa ajankohittaiseksi jokainen kaavahanke vuorovaikutetaan vielä kaavaprosessin mukaisella tavalla.

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ MIELIPITEISTÄ JA KANNANOTOISTA JA VASTINEET NIIHIN**Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteiden luonnosaineiston nähtävilläolo 22.5.–28.6.2019****Viranomaisten kannanotot**

Suunnitteluperiaatteista saatiin viranomaisten kannanotot sen ollessa julkisesti nähtävillä.

Kannanotoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat Elsankallion ja RKY-alueen toimenpiteisiin, rantareitin käsittelyyn ja Pikku-Sarvaston siltaan sekä vesihuollon ja jätevesipumppaamon tarpeisiin ja tilavarauksiin. Lisäksi nostettiin esiin vedenalaisen kulttuuriperinnön inventoinnin tarkeys, mikäli vesialueen käyttö suunnittelun edetessä muuttuu.

Kannanotot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Museovirasto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala totesi, että se on osallistunut valmisteluun palveluiden varmistamisen näkökulmasta. HSL ilmoitti, ettei sillä ole suunnitteluperiaatteista uutta lausuttavaa.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

HSY – Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Alueella sijaitsee käytössä olevia vesihuoltolinjoja ja jätevedenpump-paamoita, jotka tulee huomioida kaavoituksessa. Kaavoituksen yhteydessä tulee selvittää mahdollisen uuden vesihuollon tarve ja sen kustannukset sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Vesihuoltolinjat tulee pyrkiä sijoittamaan yleisille alueille ja mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää. Mikäli alueen maankäytön muutokset aiheuttavat merkittävää muutostarvetta olemassa oleville vesihuoltojärjestelmille, tulee ratkaisuja miettiä ja niistä sopia yhdessä HSY:n kanssa. Alustava vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen tulee laatia kaavoituksen yhteydessä ja esittää kaavaselostuksen osana.

Vastine

Vesihuoltoa suunnitellaan osana asemakaavoitusta.

Museovirasto

Museovirasto on tutustunut aineistoon vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun näkökulmasta. Suunnittelualueella ei ole tehty vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointia. Edellä mainitun perusteella Museovirasto toteaa, että mikäli alueelle suunnittelun edetessä mahdollistetaan muuttuvaa ja kasvavaa vesialueen käyttöä, kuten uusien laitureiden ja siltojen rakentamista sekä rannan muokkausta ja täyttöjä, tulee alueella tehdä vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi. Inventointi tuottaa tiedon siitä, tuleeko kaavahanke koskemaan vedenalaisia muinaisjään-nöksiä. Mikäli inventoinnissa havaitaan vedenalaisia muinaisjään-nöksiä, niiden huomioimisesta muinaismuistolain mukaisesti neuvotellaan ja sovitaan Museoviraston kanssa.

Vastine

Laajasalon ja sen lähialueiden alueen asutushistoria ulottuu keskiajan lopulle ja alueella sijaitsee Degerön kartano, joka on syntynyt 1600-luvulla. Suunnittelualueella ei ole tehty vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointia, joten kulttuuriperinnön suojelu on sisällytetty suunnittelu-periaatteisiin seuraavasti: ”Mikäli vesialueilla suunnitellaan rakennustoimenpiteitä, joista voi aiheutua muinaismuistolain 13§:n mukainen selvitystarve, kuten laiturit tai maatäytöt, on ennen niiden aloittamista suoritettava vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi tarvittavassa laajuudessa. Mikäli inventoinnissa havaitaan vedenalaisia muinaisjään-nöksiä, sovitaan niiden huomioimisesta Museoviraston kanssa”.

Helsingin kaupunginmuseo

Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta. Se on esittänyt hankkeesta keskeiset kulttuuriympäristöä koskevat huomiot OAS-vaiheiden yhteydessä. Ne liitty-

vät Pikku-Sarvaston ylittävään siltaan Degerön kartanon alueen läheisyydessä, veneilytoiminnan edellytysten säilymiseen Sarvaston valkamaassa, uudisrakentamisen sovittamiseen olemassa olevaan ympäristöön sekä suunnitellun rantaraitin sovittamiseen luonnontilaiseen ympäristöön ilman kallioiden louhintaa tai muita vastaavia herkkää saaristomaisemaa vahingoittavia toimenpiteitä.

Elsankallion osalta kaupunginmuseo on korostanut, että RKY-alueelle esitetty rantareitti on maasto-olosuhteista johtuen vaikea toteuttaa, eikä sen toteuttaminen saisi edellyttää rajuja muokkaustoimenpiteitä, kuten kallioiden räjäytyksiä, vaan maastoon sopeuttaminen tulisi olla sen toteuttamisen edellytys.

Elsankalliolle maltillisesti esitetty siirrettävä vanha rakennuskanta / täydentävä rakentaminen ei kaupunginmuseon näkemyksen mukaan ole ristiriidassa alueen olemassa olevien arvojen kanssa, mikäli suunnitteluperiaateluonnoksen selostuksessa mainittu ”alueen rakennushistoriallinen erityisluonne, ominaispiirteet ja topografia” huomioidaan ja kyseessä ovat yksittäiset rakennukset, joiden rakennuspaikat ovat tarkkaan harkitut. Alueen kehittämisessä on huomioitava, että Degerön kartanon ympäristö ja Elsankallio ovat myös muinaisjäännösalueita.

Kaupunginmuseo on edellisessä kannanotossaan tuonut ilmi kriittisen suhtautumisensa uudelle rantareitille ehdotetun Pikku-Sarvaston ylityksen suhteen. Vaadittava silta on, riippuen sen korkeudesta, täsmällisemmästä sijainnista ja koosta, Degerön kartanon RKY-alueen kannalta alueen maisemallisia arvoja mahdollisesti heikentävä elementti, jonka toteuttamisessa on noudatettava erityistä herkkyyttä suhteessa olemassa olevaan ympäristöön ja maisemaan.

Luonnoksessa ehdotetut mahdollisen täydennysrakentamisen paikat (Sarvaston sataman länsipuoli Sarvastonkaaren tuntumassa, Jollaksentien alkupää, Puhuritien eteläpuoli ja Hämeenapajantien alue) ja laajuudet on kaupunginmuseon mielestä perusteellisesti tutkittu. Kaupunginmuseolla ei ole Laajasalon Itärannan suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta muuta huomautettavaa.

Vastine

Suunnitteluperiaatteisiin on kirjattu rantareitistä ja sen maastoon sopeuttamisesta mm. seuraavaa: ”rantareitin suunnittelussa huomioidaan maastonmuodot ja avokalliot ja turhia leikkauksia ja täyttöjä vältetään. Paikoin, tilanteen niin vaatiessa, rantareitti voidaan toteuttaa myös polkumaisena yhteytenä tai vaikkapa kallioon kiinnitettävänä kevytrakenteisena ulokkeena. Luontoarvot huomioidaan. Kaikkia rantareitistön osia ei välttämättä toteuteta talvikunnossapidettäväksi, esteettömiksi tai valaistuiksi Laajasalon voimakkaan maisemarakenteen vuoksi.”

Elsankallion osalta huomioidaan alueen rakennushistoriallinen erityisluonne, ominaispiirteet ja topografia. Mahdolliset rakennuspaikat harkitaan tarkkaan, ja alueen kehittämisessä huomioidaan, että Degerön kartanon ympäristö ja Elsankallio ovat muinaisjäännösalueita.

Vaadittava silta on, riippuen sen korkeudesta, täsmällisemmästä sijainnista ja koosta, Degerön kartanon RKY-alueen kannalta alueen maisemallisia arvoja mahdollisesti heikentävä elementti, jonka toteuttamisessa on noudatettava erityistä herkkyyttä suhteessa olemassa olevaan ympäristöön ja maisemaan.

Voimassa olevassa asemakaavamuutoksessa 11882 (tullut voimaan 19.3.2010) on Pikku-Sarvaston kohdalla ”vy”-merkintä: ”Ohjeellinen alueen osa, joka on varattu kevyen liikenteen siltaa varten. Silta tulee suunnitella ja toteuttaa osana arvokasta kulttuurimaisemaa.” Kyseinen määräys ohjaa sillan suunnittelussa ja toteuttamisessa on noudatettava erityistä herkkyyttä suhteessa olemassa olevaan ympäristöön ja maisemaan.

Mielipiteet

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta annettiin 15 mielipidettä.

Mielipiteissä esitetyt huomautukset kohdistuivat täydennysrakentamiseen erityisesti Sarvastonkaaren alueella. Lisäksi annettiin mielipiteitä koskien mm. kulttuuriympäristö- ja luontoarvoja, virkistysalueita ja -reittejä, reittien linjausta, rannan käyttöä, yritystoimintaa sekä liikennettä.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Aittasaari

Aittasaarta kiertää hyvä raitti, joka myötäilee rantaa jättäen kuitenkin kaistaleen luonnonmukaista maastoa raitin ja rannan välille ja saaren keskiosiin. Luonnontilaisen rannan säästäminen on tärkeää alueen asukkaiden virkistyskäytön vuoksi. Tutkimuksetkin osoittavat, että luonnontilainen maisema koetaan elvyttävämpänä kuin rakennettu. Rantaraitin olisi hyödynnettävä mahdollisimman pitkälle nykyisen raitin linjausta luonnon säästämiseksi. Saaren luonnonmukaisuus on sitäkin tärkeämpää, mitä enemmän Laajasaloa tulevaisuudessa rakennetaan.

Aittasaarta tulee kehittää avoimena virkistysympäristönä, ylläpitää sen luontoa sellaisena kuin se on nyt sen sijaan, että sallitaan yksityisen ja harvoja palvelevan yritystoiminnan laajeneminen alueella, joka on nykyisellään koko Laajasaloa palveleva luontokohde. Mikäli alueelle esitetään rantakahvilaa, on harkittava sen sijoittamista mieluummin rantaraitin varteen saaren sisäosan puolelle kuin aivan rantaan. Ehdotetulla kohdalla on laakeat avokalliot, joiden välisessä ruovikossa pesii lintuja.

Vastine

Aittasaari on laajasalolaisten suosituimpia virkistysalueita ja tämä on tunnustettu Laajasalon Itärannan suunnitteluperiaatteissa. Laajasalolaiset ovat myös toivoneet palveluja, etenkin kahviloita, saaren rannoille. Suunnitteluperiaatteissa on tutkittu mahdollisia merellisten palvelujen paikkoja. Jos kahvilahanke tulee ajankohtaiseksi, tutkitaan sen optimaalinen sijainti tarkemmassa suunnittelussa.

Elsankallio

Vanhojen talojen siirtäminen ja täydennysrakentaminen Elsankalliolla vähentäisivät rantaraitin ja uusien saunojen rinnalla METSO-metsää, jota arvometsäaloite esittää suojelualueeksi. Siksi uutta maankäyttöä Elsankalliolla tulee vähentää siitä, mitä suunnitteluperiaatteiden luonnos esittää. Yksityisen Laajasalon kartanon puutarhan ja tontin poikkeuksellinen rehevyys ja monilajisuus heijastuvat sen lähiympäristöön, mikä kannattaa huomioida kartanon lähiympäristön suunnittelussa.

Vastine

Elsankalliolle ei ole esitetty merkittävää uutta maankäyttöä, vaan alueelle tutkitaan muualta Helsingistä purettavien puurakennusten siirtomahdollisuutta.

Arvometsäaloite esittää Helsingin metsistä suojeltavaksi tai luo-alueeksi 2706 hehtaaria metsää eli yli puolta Helsingin metsistä. Yleiskaava 2016 Metsäverkosto-merkinnällä on taattu, että metsäverkoston hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkytyneisyys, kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet. Pääosan Helsingin metsistä osoittaminen pelkästään luonnonsuojeluun ei olisi Yleiskaava 2016 "Metsäverkosto"-merkinnän mukaista.

Golf-vesirange

Golf-kenttää ei tule laajentaa. Kenttä näyttää olevan hyvin vähällä käytöllä ja paikkaansa varsin huonosti sopiva, koska esim. korkean veden aikaan se on eteläosiltaan toisinaan jopa meriveden vallassa. Se tarkoittaisi myös puuston poistamista, ranta- ja vesialueen muokkausta ynnä rakentamista. Vesirange tulisi ainoaan rauhalliseen kohtaan Laajasalon itärannalla, jossa on jo nyt paljon vesilintuja häiritsevää satamatoimintaa, vesiliikennettä ja virkistyskäyttöä. Kallioinen niemi ja sen viereinen luonnontilainen rantapoukama on suosittu onkimis- ja virvelöinti-paikka, mm. lapsiperheiden retkikohde sekä veneellä Aittasaareen tulevien rantautumispaikka.

Vesilyöntialue on merkitty aivan epärealistisen pieneksi ja on poistettava suunnitelmista heti. V. 1990 vesioikeus hylkäsi ko. hankkeen. Se haittaisi kaikenlaista rannan yleistä virkistyskäyttöä yksityistäessään ja rakentaessaan rannan. Vilkaasti käytetty luonnonranta tuhoutuisi. Veteen tuleva verkotus ja sen veneilyturvallisuusvalaistus haittaisi mm.

kalojen, lintujen ja lepakoiden elämää. Haitta kaikelle veneilylle ja turvallisuudelle olisi suuri, maisemavaurioista puhumattakaan. Myös haitta kalastukselle olisi suuri – alue on erittäin hyvää siiankalastusaluetta.

Vastine

Golf-vesirange ei vaadi asemakaavamuutosta. Jos golf-vesirangehankkeen suunnittelu etenee golf-yrittäjän toimesta, tulee hankkeesta vastaavan varautua lupakäsittelyyn. Golf-vesirangen toteuttaminen vaatii todennäköisesti MRL:n sekä vesilain mukaisen luvan. Vesilain mukaiseen lupatarpeeseen ottaa kantaa ELY-keskus. Lisäksi tarvitaan vesialueen omistajan lupa.

Itä-Helsingin kulttuuripuisto

Voimassa olevan Helsingin yleiskaavan mukaisen Itä-Helsingin kulttuuripuiston merkitys kasvaa seudullisesti erittäin tärkeäksi, kun rakentamisen painopiste siirtyy itään päin ja kaupunginosat tiivistyvät. Laajasalo, Tammisalo, Marjaniemi, Itäkeskus, Puotila ja Vuosaari rantaviheralueineen kehystävät tätä merellistä puistoa, jonka keskeisenä helmenä on Vartiosaari, kuten Seurasaari lännessä. Visiona pidettävä mielessä, että metropolialueen kuntien yhdistyessä rakentamattomat merenranta-alueet koetaan metropolialueen asukkaiden kesken uudella tavalla yhteisinä äärettömän arvokkaina virkistyslähteinä. Vihersormet toimivat seudun asukkaiden virkistysreiteinä ja eläimistön kulkureiteinä merenrannan ja sisämaan välillä.

Vastine

Laajasalon Itärannan suunnitteluperiaatteet noudattavat Itä-Helsingin kulttuuripuiston teemallisia suunnitelmia. Helsingin merellisyys ja rannat ovat suuri voimavara, joka on nostettu kaupunkistrategiassakin kärkihankkeeksi.

Laajasalon liikuntapuisto

Laajasalon liikuntapuiston kehittäminen on erittäin tärkeää lapsiperhekeskeisellä alueella, jotta lähiliikunnan periaatteista pidetään kiinni. Toivotaan alueelle skeitti-/skuuttipuistoa. Herttoniemenrannan skuuttipuisto pullistelee ja on pienemmille käyttäjille ruuhkaisuuden vuoksi jopa vaarallinen.

Uimaranta, pelikentät urheiluhalli, lenkkipolku sekä veneily jne. ovat keskeinen osa Laajasalon identiteettiä. Laajasalolaiset perheet ja ihmiset yleensäkin tutustuvat usein juuri urheilu- ja liikuntaharrastusten kautta. Tämä on todella tärkeää yhteisöllisyyden syntymisessä. Liikuntapuisto ja Sarvaston satama ovat Laajasalon tärkeimpiä asioita, joita tulee kehittää kokonaisuutena. Mm. uimahallin saaminen liikuntapuistoon on pitkään ollut laajasalolaisten kärkihankkeita, joten sen rakentamiselle kaavan on luotava mahdollisuus.

Vastine

Näiden suunnitteluperiaatteiden liiteaineistoa on Laajasalon liikuntapuiston kehityssuunnitelma (14.12.2019), jossa on tutkittu liikuntapuiston alueen toimintojen sijoittumista, sekä esitetty vaihtoehtoisia sijain- teja yksityisrahoitteiselle monitoimihallille. Skeittipuisto on tulossa suunnitteilla olevan Hopealaakson liikuntapuiston yhteyteen, joka valmistuu 2020-luvun alussa.

Lepakot

Tuore Bathousen lepakkoselvitys osoittaa Laajasalon itärannan olevan aiempaa selvitystä rikkaampi lepakoiden pesintä-, levähtämis- ja ruo- kailualue. Suunnitteluperiaatteisiin lepakkoselvitys ei ole valitettavasti juurikaan vaikuttanut. Helsy vaatii selvityksen ja sen suositusten huomi- oimista jatkosuunnittelusta. Erityisesti puiden säilyttämisen, valaistuk- sen ja rakentamisen vaikutukset tulee ottaa huomioon seuraavassa kaavoitusvaiheessa.

Vastine

Lepakkoselvitys on otettu huomioon suunnitteluperiaatteiden laadin- nassa. Suunnitteluperiaatteet luovat suuntaviivat alueen kaavoitukselle, eikä niissä ratkota yksityiskohtaisia kysymyksiä esim. valaistukseen liit- tyen.

Luontoselvitykset

Helsyn ja usean muun luontojärjestön arvometsäesityksessä ehdote- taan, että asemakaavassa huomioidaan arvokkaimmat metsäiset osa- kohteet SL-varauksella ja muut VL/LUO-kohteina.

<https://helsinginmetsat.wordpress.com/helsingin-arvometsat/>

Erityisen tärkeää se on yhtenäisellä rantametsäalueella, joka ulottuu Jollaksen uimarannan itäpuolelta Hämeenapajan metsään sekä Aitta- saaren edustavimmissa metsäluhdissa lähimetsineen.

Vastine

Helsyn ja usean muun luontojärjestön arvometsäesityksessä ehdote- taan, että Helsingin metsistä suojeltaisiin joko SL- merkinnällä tai LUO- merkinnällä 2706 hehtaaria eli yli puolet Helsingin metsistä.

Yleiskaava 2016 ”Metsäverkosto”-merkinnällä on taattu, että metsäver- koston hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojelu- arvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyneisyys, kulttuu- riympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet. Pää- osan Helsingin metsistä osoittaminen pelkästään luonnonsuojeluun ei olisi Yleiskaava 2016 ”Metsäverkosto”-merkinnän mukaista.

Metso-kartoitus

Suunnitteluperiaatteisiin on jäänyt useita ongelmakohtia, joista Helsin- gin luonnonsuojeluyhdistys on huomauttanut Laajasalon itärannan kah- den osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdalla. Lähtökohta, jossa

rakennetaan suhteellisen pienelle ja paikon kapealle, luonnontilaiselle ranta-alueelle ja METSO-metsien lomaan rantaraitti, silta, tilaa vieviä liikunta- ja virkistysalueita sekä täydennysrakentamista on vaativa ja joissain paikoissa täysin mahdoton nykyisen, monimuotoisen luonnon säilymisen kannalta.

Suunnittelualueen METSO-kartoituksia ei ole vielä päivitetty kaavoitus-hankkeessa. Usean metsän ja metsäkuvion METSO-kriteeriluokka on kuitenkin noussut asiantuntijahavaintojen mukaan. Ajan tasalla olevat luontokartoitukset auttaisivat säilyttämään luonnon monimuotoisuutta ja myös seuraamaan sen muutosta kaavan toteutuksen jälkeen. Tuore lepakkokartoitus kuitenkin antaa uutta tietoa lajin elämästä suunnittelu-alueella, mikä ilahduttaa yhdistystä. Toivotaan huomioitavan kartoitus niin, että lepakoiden elinympäristöt ja olosuhteet säilyvät nykyisellään.

Metsäselvitysten tekemiseen on yhä tarvetta etenkin Aittasaaressa sekä muissa metsissä, jolle suunnitellaan muuttuvaa maankäyttöä. Suunnittelualueella tehty METSO-inventointi ei aikanaan tunnistanut kaikkia metsäluonnoltaan arvokkaita metsäkuvioita. Lisäksi eräille arvokkaiksi tunnistetuille metsäkuvioille on annettu astetta liian huono METSO-luokka.

Pikku-Sarvaston ja Iso-Sarvaston välille Aittasaareen suunnitellun ojan avaamisen ympäristövaikutukset on syytä tutkia, koska oja saattaa heikentää Aittasaaren I METSO-kriteeriluokan korven kasvuolosuhteita kosteuden muuttuessa. Lahokaviosammaleen elinympäristöt on huomioidava rantaraitin rakentamisessa ja vanhan raitin kunnostuksessa.

Vastine

Alueen METSO-inventointi on tehty kesäkuussa vuonna 2013. Alueen metsien olosuhteet tai hoitotavat eivät ole muuttuneet merkittävästi viime vuosina, joten metsäluonnon osalta METSO-inventointia voidaan pitää pätevänä. Ylipäänsä kaupunkimetsien hoito tähtää METSO-arvojen säilyttämiseen.

Ekologista yhteyttä Villingistä Laajasaloon eli Yleiskaava 2016:ssa esitettyä ”Metsäverkosto”-yhteyttä tullaan vaalimaan ja kehittämään Itä-rannan suunnitteluperiaatteissa. Helsingissä metsäverkoston hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyneisyys, kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet.

Lisäksi on laadittu Laajasalo, Yliskylä-Jollas, Metsä- ja puustoisien verkoston suunnitelma (9.12.2019 / Sitowise), Suunnitelmassa osoitetaan yleiskaavan viheryhteydet ja kaupunkiluonto-teemakartan metsäverkostoyhteydet. Metsä- ja puustoisien verkoston yhteyksiä on tarkasteltu tarkemmalla tasolla. Tavoitteena on tuoda esiin metsä- ja puustoisien

verkoston kehitettävät kohteet suhteessa alueen maankäytön suunnitelmiin.

Metsät

Metsien jatkuvuus on monille lajeille tärkeää. Siksi siitä tulee huolehtia jatkosuunnittelussa huomioiden kapeinkin metsäkaistale. Suunnittelualueen kohtalaisen arvokkaiden lintualueiden säilymiseen lintujen elinympäristöinä tulee kiinnittää huomiota. Keskeistä on aluskasvillisuuden ja yhtenäisten pensaikkojen säilyminen sekä metsäalueen pysyminen laajana.

Vastine

Metsien jatkuvuus on Laajasalon Itärannalla taattu Yleiskaava 2016 esitetyssä ”Metsäverkostossa”, joka kulkee alueen läpi. Helsingissä metsäverkoston hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyneisyys, kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet.

Pumppaamo

Todetaan pumppuhuoneen läheisyydessä asumisen olevan ajoittain vaikeaa hajuhaittojen takia. Asuntojen rakentaminen sen lähelle on asumismukavuutta heikentävä asia ja on eettistä huomioida asumismukavuuteen / mahdollisiin komplikaatioihin liittyviä tekijöitä myös mahdollisten uusien asukkaiden kannalta.

Pumppuasemalta kantautuva viemärin haju säännöllisen epäsäännöllisesti usein joskus useita päiviä peräkkäin.

Vastine

Hajuhaittojen takia asukkaiden tulisi olla yhteydessä Helsingin seudun ympäristöpalveluihin. Jos alueelle tulevaisuudessa tehdään asemakaavanmuutos, tullaan tutkimaan alueen rakennettavuus myös ympäristötekijöiden näkökulmasta.

Rantaraitti ja luontoarvot

Rantavyöhykkeen luonnontilaisina säilyneet osat tulee turvata puineen sekä ranta- ja vesikasvillisuusvyöhykkeineen, mistä hyötyvät myös linnut, hyönteiset, matelijat ja lepakot.

Erityisesti rantaraitti uhkaa heikentää Jollaksen uimarannan itäpuolella olevaa I METSO-kriteeriluokan kosteaa tervaleppäluhtaa, joka alkaa Jollaksentieltä. Rantaraittia ei tule rakentaa tervaleppäluhtaan tai tulee tehdä se korkeintaan varovasti pitkospuilla niin, etteivät vesiolosuhteet muutu ja elinympäristöt vähene. Kaupungin luontotietojärjestelmän kohdetiedoissa suositellaan välttämään tarpeetonta kulkemista luhdassa herkästi haavoittuvien kosteikkopintojen takia.

Jollaksentien ja Iso-Sarvaston venelaitureiden kohdalle suunniteltu rantaraitti nähdään tuhlauksena, koska nykyinen kävely- ja pyörätie kulkisi aivan sen vieressä. Uusi rantaraitti hävittäisi lintujen ja vesikasvillisuuden elinympäristöjä kohtalokkaasti kapeassa ruovikossa ja vesialueella, joka on venelaitureiden sekä kävely- ja pyörätien välissä. Jollaksen uimarannan viereiselle kalliolle suunnitellut näköalapaikka ja kalliorinteen raitti heikentäisivät luontoa arvometsäaloitteen ehdottamalla SL-alueella. Nykyinen polku kalliolle riittää, samoin muutaman penkin sijoittaminen kallion päälle ilman, että raivataan maastoa ja avataan maisemaa merelle.

Vastine

Jollaksentien metsäkaistale on huomioitu suunnitteluperiaatteiden laadinnassa ja rantareitti osoitettu kulkemaan Jollaksentien varressa. Suunnitteluperiaatteet luovat suuntaviivat alueen kaavoitukselle, eikä niissä ratkota luonnonhoidon kysymyksiä, kuten näkymien raivaamista.

Sarvaston päiväkot

Esitetään, että päiväkodin rakentamisen suhteen kestävämpää olisi rakentaa uusi vanhan, sisäilmaongelmien takia suljetun päiväkodin tilalle. Päiväkodin paikka toivotaan pidettävän olemassa olevalla tontilla. Piha on jo valmis ja päiväkodin sijainniltaan loistava: turvallinen, rauhallinen sijainti lähellä metsäpolkuja. Saumaton liikkuminen luontoon ja päiväkotiretkeily ovat entistä tärkeämpiä teemoja kaupunkiympäristön tiivistyessä. Alueelle voisi hyvin sijoittaa esimerkiksi luontopäiväkodin, koska läheinen pikkumetsikkö, puusto ja rannan suuremmat metsäalueet mahdollistaisivat pienillekin lapsille monipuolisen ympäristön luonnon ihmeiden tutkimiseen.

Suunnitteluperiaatteissa uusi paikka Jollaksentien varressa taas on paljon pienempi, ja sen lähellä on vilkkaampi tie. Tämä asettaisi haasteita muun muassa pysäköinnille ja saattoliikenteelle ja olisi turvallisuusriski.

Vastine

Laajasalon palvelutilaverkkoselvityksessä (11/2019) todetaan, että lähitulevaisuuden päiväkotihankkeet eivät riitä vastaamaan alueen väestönmuutokseen pitkällä aikavälillä, ja Sarvaston vanhan päiväkotitontin käyttöönotto parantaisi tilapaikkatarjontaa merkittävästi sekä Keski-Laajasalossa että Jollaksessa. Puretun päiväkoti Sarvaston tontille 180 lapsen uudisrakennus olisi ajankohtainen vuonna 2026, joten tämän tutkiminen tarkemmin asemakaavassa myös sijainnin suhteen tulee ajankohtaiseksi n. vuonna 2022.

Sarvaston satama

Ilolla todetaan, että Sarvaston venesatama talvisäilytysalueineen on säilytetty ja venesatama-alueen kehittämistä kannatetaan. Satama on tällä hetkellä työ- ja arkiympäristöä, joka palvelee hyvin tarkoitustaan

venesatamana, mutta voisi olla siistimpi ja viihtyisämpi paitsi veneilijöiden niin myös kauttakulkijoiden kannalta. Yritysalue on tärkeä ja tarpeellinen ja suositun satamakahvilan kehittämistä kannatetaan. Ranta- ja laiturialuetta toivotaan kehitettävän kävely- ja oleskeluympäristönä. Talvisäilytysaluetta tulisi pikemminkin lisätä kuin vähentää tai siirtää. Laajasalossa veneharrastajien määrä on suuri, ja veneilyn kehittäminen ja veneilyolosuhteiden parantaminen on oltava lähtökohtana ja tästä tulee pitää erityisesti huolta.

Vastine

Sarvaston venesataman talvisäilytysaluetta ei pienennetä. Talvisäilytystarhojen ja pysäköinnin järjestelyä, rajaamista ja tiivistämistä ja rantavyöhykkeen näkymien avaamista ja puiden karsimista sekä alueen rauhoittamista liialta liikenteeltä ja kävelyreitlin linjausta sataman tuntumassa tutkitaan tuonnemmassa suunnittelussa.

Sarvastonkaaren alue / liikenne

Kysytään, onko suunnittelussa huomioitu, että Sarvastonkaari on mutkitteleva hidasteilla varustettu ajotie, ja halutaanko Sarvastonkaaren liikennettä lisätä ja luoda pientaloalueelle autotien tunnelmaa. Mainitaan, että Sarvastonkaari on myös erittäin suosittu ulkoilureitti, jota käyttävät lenkkeilijät ja pyöräilijät sekä lapsiperheet turvalliseen liikkumiseen & isomprien väylien välttelemiseen.

Vastine

Sarvastonkaari ei ole kadun liikenteelliseen kokoojaluonteeseensa nähden erityisen mutkitteleva. Ennemmin voisi sanoa geometrian muodostuvan varsin jouhevista pitkistä kaarevista elementeistä. Autoliikenteen lisääminen ei ole itsetarkoitus. On selvää, että tehostuvat ja tiivistyvät toiminnot lisäävät liikkumistarvetta. Liikkumistarpeen tyydyttämisessä pyritään kaupungin strategian ("Liikkumisen kehittämisohjelma") mukaisiin tavoitteisiin. Hidasteita on rakennettu jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden takaamiseksi.

Sarvastonkaaren alue / maaperä

Täydennysrakentamisen tutkimiselle hyviä paikkoja ovat Jollaksentielle laskeva rinne, eli Vanhan sotilastien alue sekä Sarvastonkaaren varrella tyhjän päiväkodin tontti ja sen pohjoispuolella oleva hiekkakenttä. Jollaksentien varressa As Oy Sarvastonkaaren eteläpuolella oleva pieni ala on sen sijaan sopimaton paikka. Alue on hyvin alava, ja rakentaminen todennäköisesti vaatisi maanpinnan nostamista. Tämä taas aiheuttaisi ongelmia As Oy Sarvastonkaaren rakennuksille, joille on jouduttu liian alhaisen rakennuskorkeuden vuoksi tekemään mittavat ja kalliit perustusten korjaustyöt. Vastaava ongelma on alueella C, jota As Oy Sarvastonkaaren tontti kiertää.

Vastine

Alueella on useita kohtia, missä rakennukset on toteutettu nykyisiä suositeltavia rakentamiskorkeuksia alemmalle tasolle. Tämä on johtanut ongelmiin, kun meriveden pinta on noussut tasolle n. +1.5. Sitten on toteutettu järjestelmä, joka suojaaa aluetta merivesitulvalta. Järjestelmä perustuu patorakenteisiin, jotka estävät meriveden pääsyn alueelle. Patorakenteiden sisäpuolella on pumpput, joilla valuma-alueen hulevedet pumpataan tarvittaessa meren puolelle. Rakennusten korkeusaseman määrittelyssä alueella on oleellista, että niiden kuivatus-taso voidaan valita siten, että vesiä ei tarvitse pumpata hulevesiverkostoon.

Jos alueille tehdään tulevaisuudessa asemakaavamuutos, niin sen yhteydessä tehdään vaikutusten arviointia myös maaperän ja kustannusten osalta. Niihin kohtiin, missä rakentaminen voidaan perustellusti todeta teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelvottomaksi, ei esitetä rakentamista.

Sarvastonkaaren alue / täydennysrakentaminen

Esitetään näkemys Sarvastonkaari 1:n ja Sarvaston venesataman alueelle suunnitellun lisärakentamisen hylkäämisen puolesta. Tulossa olevan kerrostaloasumisen (Laajasalon keskustassa) vastapainoksi tulee huolehtia myös pientaloasutuksesta, eikä nykyisille pientaloalueille tule esittää kerrostalorakentamista ja ympäröivää asutusta tehokkaampaa rakentamista.

Sarvastonkaari 1 –taloyhtiölle suurin osa viihtyvyydestä tulee luonnosta, joka sitä ympäröi. Esitetään, että mikäli suunnitelma toteutuisi, talojen arvo romahtaisi merkittävästi ja moni muuttaisi pois.

Toivotaan, että suunnitelman kohdassa "Ilmastoviisas rakentaminen" kirjatut periaatteet toteutuvat: "Suunnittelussa huomioidaan maastonmuodot ja maaperäolosuhteet. Vanhojen puiden muodostamat puuryhmät pyritään säilyttämään ja poistettavien puiden tilalle istutetaan uusia". Pyydetään, että mikäli täydennysrakentaminen kaikesta huolimatta toteutetaan, jätettäisiin Sarvastonkaari 1:n takapihojen ja uusien talojen väliin ainakin 50 metriä luontoa, jotta alue ei olisi ihan täyteen ahdettu ja viihtyvyydestä säilyisi edes pieni osa.

Kaaviokartan aluesuunnitelmista kohtaan 5 lähialueen asukkaat toivoisivat selvää väljennystä, jotta Sarvaston turvallista, vehreää, hengittävää fiilistä ja omaleimaisen 70-lukulaista asuinympäristöä ei pilata. C-alueen pohjoisosaan Sarvastonkaaren tien varrelle kannatetaan alueen profilliin sopivaa matalaa, 70-lukulaiseen puutaloilmeeseen sopivaa pientaloa - tämä nostaisi alueen arvoa: nykyinen joutomaa sekä viereinen ränsistynyt ja tyhjä päiväkotirakennus kaipaa profillin kohotusta. Mi-

käli kaikesta huolimatta asuntoja täytyy saada lisää juuri suunnitelmalleen alueelle, pyydetään tutkimaan vanhan päiväkodin ja sen vieressä olevaa tyhjää tonttia (entinen koulun tontti).

Vastine

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty pääosin asuntovaltaiseksi alueeksi (A4), jota kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa alle 0,4. Alueen pinta-alasta keskimäärin 70 % tai enemmän on korttelimaata. Kaupunki omistaa maan. Suunnitteluperiaatteet luovat suuntaviivoja kehittämis- ja rakentamisalueiden osalta, ja varsinaisessa asemakaavoituksessa tullaan tutkimaan kaavoitettavia alueita paljon tarkemmin.

Suunnitelman suhde maakuntakaavoihin ja Helsingin yleiskaavaan

Muistutetaan, että asemakaavamuutoksen on noudatettava voimassa olevia maakunta- ja yleiskaavoja. Suunnittelun tavoitteet täydennysrakentamiseksi nimetyin rakentamisen osalta eivät täytä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, koska ne ovat voimassa olevien maakuntakaavojen vastaisia.

Samoin suunnittelualan itäpään täydennysrakentamisalueiksi nimetyt kohteet Hämeenapajan kohdalla Puhuritiellä ja Puuskaniementien ja Hämeenapajantien välissä ovat maakuntakaavan ei-taajamatoimintojen alueella. Maakuntakaavan kokonaiskartassa Hämeenapajaan on osoitettu viheryhteystarve, mutta suunnittelualuekartassa sen päälle on piirretty täydennysrakentamisalue. Kartassa on vihreällä piirretty "metsäverkosto" -linja, joka Hämeenapajan kohdalla samoin kuin Iso-Sarvas-ton rannassa on vain 10-20 m leveä ja metsäverkoston tarkoituksen mukaan täysin merkityksetön, mutta terminä harhaanjohtava.

Väitetään, että Helsingin yleiskaava 2016 on esitystavaltaan niin suurpiirteinen, ettei siitä ole apua asemakaavaluonnoksen tarkastelussa. Tosin täydennysrakentamisen tutkimusalueiksi nimetyt kohteet ovat myös osittain yleiskaava 2016 kaavakartan vihreillä alueilla, joita yleiskaavaselostuksen virkistys- ja viheraluemerkinnän mukaan kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto-, ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen.

Todetaan, että suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta ei selviä, mitä suunnittelualan pohjoisosassa Reposalmentien eteläpuolella on tarkoitus tehdä. Lainvoimaisen yleiskaava 2002 mukaan Reposalmentien eteläpuoli Holmanmoisionpolkuun saakka on kaupunkipuistomerkinnän lisäksi tunnistettu ja merkitty myös kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi ja suunnittelun tulee noudattaa tätä merkintää.

Vastine

Laajasalon suunnitteluperiaatteiden alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava 2016, joka ohjaa suunnittelua. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa. Reposalmentien eteläpuoleinen alue on yleiskaavassa 2016 ”A2”-aluetta, jota kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön, jonka korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0, mutta kyseinen alue ei kuulu suunnitteluperiaatteiden rajaukseen, mutta Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteiden rajaus ei koske ai- van Reposalmentien eteläistä osaa.

Suunnittelun alueen rajauksesta

Esitetään, että suunnittelun alueeseen tulee liittää Reposalmentien ja Laajasalon uimarannan välissä oleva metsä kokonaisuudessaan. Metsä on arvokas lintukohde ja laajasalolaisten suosimaa virkistysaluetta. Luontojärjestöjen arvometsäesitys ehdottaa sille LUO-merkintää, joka tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta. Yleiskaava 2016:ssa metsä on merkitty tehokkaalle rakentamiselle Reposalmentien läheisyydessä, mikä on jääne yleiskaavaprosessin vaiheesta, jolloin kaavaehdotus ei ollut saanut lainvoimaa. Siinä esitettiin ratikkalinjalle jatkoa sekä lisärakentamista Vartiosaaren ja Ramsinniemen. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin poisti Vartiosaaren ja Ramsinniemen rakentamismerkinnät.

Suunnittelun aluekartta ja kirjallinen selostus suunnittelun alueen rajauksesta poikkeavat toisistaan. Selostuksen mukaan suunnittelun alue ulottuu Reposalmentieltä Jollaksen Puuskaniemeen, mutta ainakaan suunnitelman liitteenä olevassa kartassa suunnittelun alue ei ulotu Reposalmentielle. Aluerajaus on väärä, ja siihen tulee liittää koko nykyinen liikuntapuisto Reposalmentien vartta myöten.

Vastine

Reposalmentien eteläpuolella sijaitsee Laajasalon ratikkakorttelit – kaavahanke, joka on yleiskaava 2016:ssa A2- aluetta: ”Aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0. Perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Alueen keskeisten katujen varsilla tulee mahdollistaa liike- ja muuta toimitilaa. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata.” Reposalmentien ja Laajasalon uimarannan välissä olevan metsän alueella ei ole tällä haavaa kaavahanketta, eikä se myöskään kuulu näiden suunnitteluperiaatteiden piiriin.

Suunnittelun tavoitteista

Suunnittelun tavoitteita väitetään epä johdonmukaisiksi: aluksi tavoitteissa todetaan, että tavoitteena on mahdollistaa täydentyvän Laajasalon nykyisille ja uusille asukkaille elämyksellinen, monipuolinen ja aluei-

den ominaispiirteitä korostava virkistysaluekokonaisuus yhtenäisen virkistysalueita yhdistävän rantareitin varrella. Tavoitteena on myös edistää saariston ja meren saavutettavuutta sekä rantojen toiminnallisuutta erityisesti Sarvaston satamassa. Alueelle sopivien toimintojen sijoittamista tutkitaan luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden. Samalla kappaleessa kuitenkin asuinrakentamisen mahdollisuuksia tutkitaan Hämeenapajantiellä, Puhuritien eteläpuolella ja Sarvastonvalkaman ympäristössä. Vaikka kyse on vasta suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta, suunnittelualuekartalla rakentaminen on jo osittain piirretty kartalle täydennysrakentamisen tutkimuskohteissa C, E, F ja G. Muistutetaan, että rakentamattomalle viheralueelle rakentaminen ei ole täydennysrakentamista, vaan maankäytön muuttamista.

Vastine

Suunnittelussa otetaan huomioon sekä Helsingin kasvun tavoitteet, että virkistys- ja luontoarvot, ja sovitetaan näitä yhteen. Täydennysrakentamistermillä tarkoitetaan myös alueiden täydentämistä ei pelkästään jo olevien korttelialueiden täydentämistä.

Tulvariski, ilmastonmuutos ja merenpinnan nousu

Todetaan, että Sarvastonkaaren alue on tulvariskialuetta, jonka kaikessa suunnittelussa tulisi arvioida tarkasti ja ottaa huomioon alueen tulva- ja vedenhallintariskit. Myös Helsingin kaupungin tulvastrategiassa vuodelta 2008 Sarvastonkaaren alue on identifioitu tulvariskialueena. Ollaan huolissaan rakennussuunnitelmien vaikutuksesta ja riskeistä Sarvastonkaari 1 taloyhtiöiden asunnoille ja kysytään, onko tulvariskialueelle rakentaminen ylipäättänsä järkevää. Alueen suunnittelussa tulisi huomioida ilmastonmuutos, ja erityisesti päivitetty arviot merenpinnan noususta ja rankkasateiden lisääntymisestä. Arvioidaan, että ilmastonmuutoksen vaikutuksesta merenpinta voi pahimmillaan nousta seuraavan 50-100 vuoden kuluessa jopa metreillä. Lisäksi kesistä on tulossa kuumempia. Suunnitteluperiaatteita laatiessa tulisi tarkkaan pohtia ja selvittää, onko tulva-alueelle lisärakentaminen pitkällä tähtäimellä kestävä vai tulisiko ennemmin aluetta kehitettäessä miettiä, miten vielä paremmin voitaisiin varautua tulevaisuuteen jo olemassa olevan rakennuskannan suojaamiseksi.

Vastine

Alueen jatkosuunnittelussa otetaan huomioon sen meritulville altis sijainti.

Vanhan Sotilastien alue

Jollaksen entisen kappelin tontille ja venesataman välittömään ympäristöön on asumisen rakentaminen suositeltavaa olemassa olevien ja tulevien (liityntäyhteys ratikkaan) joukkoliikenneyhteyksien vuoksi. Uudet asukkaat Sarvastonkaaren entisen päiväkodin ympärillä valitsisivat todennäköisemmin auton kuin julkiset kulkuvälineet. Kestävien kulku-

muotojen osuuden kasvattamiseksi entisen päiväkodin ja vedenhuolto-aseman ympärille rakentaminen ei olisi suotavaa toteuttaa. Myös muualle Jollaksentien varteen bussipysäkkien läheisyyteen tulisi tarkastella täydennysrakentamista Sarvastonkaarta ja Kultapossupuistoa ennen.

Vastine

Liikkumistarpeen tyydyttämisessä pyritään Helsingin kaupungin strategian ("Liikkumisen kehittämisohjelma") mukaisiin tavoitteisiin. Tuleva täydennysrakentaminen alueella on kokonaisuus huomioiden maltillista ja ratkeaa tarkemmin myöhemmissä suunnitteluvaiheissa. Jollaksen alueelle on tehty vastaavanlaiset suunnitteluperiaatteet.

Virkistys- ja virkistysalueet

Todetaan, että suunnitteluperiaatteissa on paljon hyvää, esimerkiksi rantareitin ja puisto- ja virkistysalueiden kehittäminen. Merellisyyden ja kulttuuriympäristön säilyttäminen on tärkeää kasvavan asukasmäärän ja kauempaakin tulevien virkistyskäytössä merenrantoineen, puistoinen ja kasvillisuudelta rikkaine metsineen ja ulkoilureitteineen. Kiitetään, että suunnitelmassa painottuvat alueen luonto- ja virkistysarvot ja rannoista tulee entistä paremmin saavutettavat.

Huomautetaan, että C-alueen eteläreunassa sijaitsee lähialueen tärkeä "pikkumetsä" sekä talvisin aktiivikäytössä oleva hiihto- ja pulkkamäki-kukkula "Tissimäki", ja nämä vehreät kaistaleet olisi tärkeää jättää virkistyskäyttöön, mutta vedenpuhdistamon aluetta tulee siistiä. "Kultapossupuistoa" on käytetty niin urheilu-/virkistyskäytössä aina kesäisin ja arvo on merkittävä erityisesti laajasalolaisille, mutta myös muille helsinkiläisille. Alue on luontoarvoiltaan niin merkittävä ja haavoittuvainen, että sen säästämisen puistomaisena ilman pakkorakentamista luulisi olevan jokaisen kaupungin päättäjän sydämenasia.

Suunnitelmassa tulee korostaa enemmän virkistysalueiden tärkeyttä ja kaikenpuolista ekologista merkitystä kaupunkilaisille. Tiivis asutus tarvitsee hyvät virkistysalueet myös korttelitasolla täten parantaen seudun asukkaiden terveyttä ja viihtyvyyttä. Suunnitelmassa tulee korostaa myös virkistysalueiden aiheuttamaa liikenteen vähenemistä - asukkaiden ei tarvitse lähteä muualle etsimään luontoelämyksiä.

Sarvaston suunnittelussa tulee huomioida lautakunnassa hyväksytty ehdotus siitä, että ekologiset yhteydet säilytetään Villingistä Laajasaloon. Vastustetaan tämän nojalla täydennysrakentamista Sarvaston puistoalueelle. Puistoa tulisi kehittää virkistyskäyttöön luontoa kunnioittaen.

Merenrannan metsäalueiden lisäksi tarvitaan hyviä virkistysalueita myös korttelitasolla. Erityisesti pienet lapset nauttivat, kun voivat päästä pieneen metsään lähellä kotiaan. Myös alueella kesään saakka

toimineen päiväkodin lapset hyödynsivät paljon ulkoilualuetta. Täydennysrakentaminen Sarvaston puistoon ja Sarvastonkaaren tuntumaan kutistaisi alueen ja koko itäisen Helsingin virkistysalueita, joihin asukasmäärän kasvaessa kohdistuu entistä suurempi käyttöpaine.

Kanootti- ja venelaiturin tuominen alueelle on hyvä asia ja niitä voisi olla useampikin. Laiturin yhteyteen olisi hyvä luoda mahdollisuus myös välineiden vuokraustoiminnalle.

Vastine

Laajasalon Itärannan suunnitteluperiaatteet ovat alueen luonteesta johtuen virkistyspainotteiset. Asukkaille tärkeä Sarvaston puisto (myös nimellä "Kultapossupuisto") tulee jäämään pääosin virkistyskäyttöön. Ekologista yhteyttä Villingistä Laajasaloon eli yleiskaava 2016:ssa esitettyä "Metsäverkostoyhteyttä" tullaan vaalimaan ja kehittämään Itärannan suunnitteluperiaatteissa.

Laajasalon Itärannan suunnitteluperiaatteissa on tavoitteena edistää alueen merellistä luonnetta ja mahdollistaa esimerkiksi sujuvampi pääsy rantaan rantareitin muodossa. Laiturien ja mahdollisten vuokraustoimintojen suunnittelu kuuluu asemakaavoitus- ja toteutussuunnitteluvaiheeseen.

Yhteyslaituri

Ehdotetaan, että Sarvastonlahdelle varataan paikka yhteyslaiturille lyhytaikaista kiinnittäytymistä varten palvelemaan itäisen saariston käyttäjiä. Tämä on helposti toteutettavissa esimerkiksi Sarvastonvalkaman venesataman yhteyteen.

Vastine

Yhteyslaiturien paikkaa tutkitaan koko Laajasalon alueella ja suunnitteluperiaatteissa myös Sarvaston venevalkaman yhteyslaituria tutkitaan.

Yritystoiminta ja sen mahdollistaminen

Lausutaan, että yrittäjyyden edellytyksiä tulee parantaa ja tukea Helsingin alueella kokonaisvaltaisesti. Muistutetaan, että kaavoituksella on merkittävä vaikutus kilpailuun ja se mahdollistaa kilpailulainsäädännön vaatiman terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaamisen. Myös pienempien toimijoiden edellytykset menestyä tulee huomioida ja varmistaa kaavoituksen avulla. Tämä edellyttää monimuotoista kaavoittamista liiketilojen osalta. Kaavoituksen tulee olla yritysmyönteistä sekä vapaata kilpailua tukevaa ja sen tulee huomioida kuluttajat, jotka yritysten palveluita tarvitsevat.

Suunnittelun yhteydessä tulisi arvioida alueen palveluita sekä kivijalkayrittäjyyden mahdollisuutta - näin erityisesti niin ranta- kuin satamakahvilan osalta. Laajasalon itärannalla on mahdollista toteuttaa palve-

luiden kautta poikkeuksellisen hyvällä tavalla merellisen Helsingin konseptia. Jos merenrantaan rakennetaan kävelykatuja, niin tuleville palveluille tulee varata riittävästi tilaa esim. kahviloille, ravintoloille jne. Tämä turvaa myös alueen työpaikkaitäisyyttä. Jollaksen rannan, venelaitureiden ja venesataman palvelut tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa (mm. veneiden huoltoasemapalvelut kuin veneiden säilytys). Myös näköalapaikalle tulisi harkita palveluita tai niiden mahdollistamista. Näin toimimalla varmistetaan monimuotoinen yrityscenttä ja laaja-alaiset palvelut. Viher- ja ulkoalueille tulee varata tilaa erilaisille virkistyspalveluille ja niitä tukeville toiminnoille (liiketilat, kioskit, sauna, välinevuokraus jne.).

Lausutaan, että kivijalkaliiketilaja ja näiden yhteydessä pysäköintipaikkoja tulee olla riittävästi. Lastausalueiden suunnittelu, logistiikan huomiointi ja sujuvat liikenneyhteydet ovat tärkeitä heti alusta lähtien. Tämä tulee huomioida myös lisärakentamisen sekä perusparannusten yhteydessä. Katutöiden yhteydessä tulee varmistaa se, että liiketiloihin on esteetön kulku ja kulkua liiketiloihin rajoitetaan normaalien aukiolojen yhteydessä mahdollisimman vähän. Näillä toimilla yrittäjyyttä sekä monimuotoista kaupunkikuvaa on mahdollista kehittää pitkäjänteisesti Helsingin alueella. Suunnitelluille kehitettävillä kohteilla A-N tulee varata riittävät pysäköintipaikat sekä toimivat kulkuyhteydet ajoneuvoilla. Näin varmistetaan alueen saavutettavuus sekä palveluiden tuottamisen mahdollisuus.

Vastine

Helsingin kaupungin tavoitteena on mahdollistaa monimuotoiset liiketilat ja tukea erikokoisten toimijoiden edellytyksiä. Peruspalvelujen lisäksi alueella on potentiaalia kehittää merellisiä virkistyspalveluja. Alueen jatkosuunnittelussa otetaan huomioon erilaiset toimitilatarpeet. Sarvaston sataman alueella yritystoiminnan jatkuminen mahdollistetaan. Alueen pohjoisosaan eli Laajasalon ratikkakortteliin tulee palveluita ja mahdollisuuksia yritystoiminnalle; liiketiloja tulee ratikkakorttelin kaavaan reilu 1000 k-m². Tämä ei kuitenkaan vastaa Laajasalon itärannan alueen tarpeeseen, vaan potentiaalia on hyvä olla muuallakin. Koko Laajasalon alueesta on tehty kaupallinen selvitys 17.4.2019. Selvityksen päähuomiona on, että nykyinen palvelurakenne ei ole riittävä ja jatkossa väestönkasvun myötä palveluita tarvitaan lisää. Laajasalon kauppakeskus Saaren lisäksi tarvitaan enemmän kaupallisia palveluita, koska nykyisellään ne ovat verrattain niukat. Selvityksessä todetaan myös mm. seuraavasti: ”Ranta- ja satamapalvelujen sekä vapaa-ajan palvelujen osalta Laajasalossa on useita ranta-alueita, jonne sopii kaupan palveluitakin. Sarvaston satamaa voidaan kehittää satama-alueen ja venealan palveluilla. Alueella toimii kesäkahvila, mutta jos aluetta kehitetään, alueelle voidaan sijoittaa enemmänkin rantapalveluita. Puuskaniemeen ja Jollaksen toiseen päähän vesiliikenteen laiturin yhteyteen

voi sijoittaa myös pienimuotoisesti rantapalveluita esim. kahvila- tai kioskipalveluita.”

Suunnittelualueelle ei ole suunnitteilla sellaista kaupunkirakennetta, joka sisältäisi varsinaisia kivijalkaliiketiloija. Yritystoimintaa sijoittuu suunnittelualueelle mahdollisesti erilaisille palveluille osoitettuihin rakennuksiin kuten esimerkiksi liikuntapalvelut, venesatamaan liittyvät palvelut ja toiminnot, kahvilarakennukset. Näiden osalta tarvittavan huolto- ja asiakasliikenteen järjestäminen suunnitellaan tapauskohtaisesti.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 25.5.2019 klo 10.00–14.00

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta keskusteltiin Laajasalo-päivillä 25.5.2019. Tilaisuudessa myös esiteltiin suunnitteluperiaatteet. Asemakaavoituspalvelun, liikenne- ja katusuunnittelupalvelun sekä kaupunkitila- ja maisemapalvelun suunnittelijat olivat tavattavissa vapaamuotoisesti karttojen äärellä. Tilaisuuteen osallistui arviolta n. 100 asukasta.

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksen sisällöstä käytiin monipuolista keskustelua. Erityisesti keskusteltiin virkistysalueista, rantareittien linjauksesta ja toteutustavoista, merellisistä palveluista, täydennysrakentamisesta ja rakentamisen tavasta sekä liikenneratkaisuista.
